

Svensk Jakt

Smålands Skogsvårdsförbund på Öster Malma september 2013

Svensk jakt i siffror

7 milj dagsverken/år. Jämför med skogsbruket 3,4 milj dagsverken.

Det totala jaktvärdet är **3,3 miljarder SEK.** Eller 11 000:-/jägare och år.

Medeljägaren **jagar 26 dagar/år.** En jakt-dag=att man varit ute och jagat någon gång under en dag.

I snitt **54 kilo kött/jägare** och år.

Jaktens tre hörnstenar

Nyttoaspekten. Vi ser på vilt som ett kapital man kan beskatta. I många länder är inte jakten en fråga om att förvalta utan att skjuta för att gagna sitt eget vinnande. Det är heller ingen social verksamhet som vi har det.

Hund användning. Hunden ses som familjemedlem.

Folk rörelse. Viltvård. Jägarna lägger 320 milj SEK om året med egna medel på viltvård. 45 000 trafikeftersök om året. I de flesta länder förekommer inte trafikeftersök eftersom det är förbjudet att gå på annans mark med jaktvapen. Vi har också olika typer av inventeringar mm.

Artkunskap är bra för att hitta rätt toa ...

Västgötalagen 1220. Sköt man något fick man det.

Gustav Vasa förbjöd allmogejakten. Fridlyste älgen. Carl von Linné fick aldrig se en levande älg.

1647 kom första jaktstadgan - kungen och adeln förfogade över all jakt utom i delar av Norrland.

1789 beslutade Gustav III. Ofrälse man med skattejord fick jakträtt på sina ägor.

1829 var bävern och vildsvinet helt utrotat. Färre än 100 av älg, rådjur och kronhjort. Rovdjuren dödar årligen 35 000 tamdjur dessa år. Underlagen kommer från sockenrådsprotokoll. I dag dödas 60 000 tamdjur/år. De flest av dessa är ren och renkalv. Något 1000-tal är övrig boskap.

1830 bildas jägarförbundet - Det var en ren bevarandeorganisation - man bedrev ingen jakt.

1938 kommer dagens jaktstadga som är befriad från detaljreglering. Jaktkortsavgift införs. Jaktvårdsområden bildas.

1985 införs jägarexamen.

Idag har vi fler viltarter än någonsin och historiskt stora populationer. För något decennium sedan hade vi endast några få individer av örnar och vissa rovdjur, 1990/91 hade vi 8 vargar i Sverige. I dag är inte frågan; bevarande - utan mer en fråga om begränsning. Detta gäller åtskilliga arter som alldeles nyligen var utrotningshotade.

2015 kommer ny jaktlagstiftning.

Den svenske jägaren

300 000 jägare. Antalet ökar, främst bland ungdomar och kvinnor. Andelen kvinnor ökar mest. Majoriteten bor i staden. Motiven för jakt förändras snabbt.

Stockholms stad är största länsföreningen. Förr var spänning och social samvaro viktiga. I dag vill man ha etiskt och kött på tallriken och också många andra skäl för att man jagar. Jägarna är i dag mycket duktiga på vilt och natur.

Jaktmotståndet finns framför allt bland de grupper som inte nyttjar

något i naturen. Om man någon gång tagit med dig något hem från skogen är du oftast mycket mer accepterande till jakt, fiske och skogsbruk. Om man ger alla chansen att plocka blåbär - löser man konflikten då?

I dag växer första generationen upp i städerna som inte har någon koppling till jord- eller skogsbruk. I länder som kommit längre i denna fråga, ex Kanada, är det mer vanligt att man har obligatoriska övningar i natur och skog - som "Skogen-i-skolan".

Öster Malmas historia

börjar på 1500-talet som säteri. Men det var först när Anna Maria Silfverstierna, gift med Wilhelm Drakenhielm, fått ärva Öster Malma som det slott vi kan se idag uppfördes.

Nästa storhetstid

fick slottet på 1700-talet under Ulrika Eleonora Ridderstolpes ägande. Nu byggdes de kvartsrundade stallflyglarna och den stora salen på övre våningen fick sina målade tapeter med jaktmotiv. 1800-talet utmärker sig med sköna parker, blom-

mande terrasser mot sjön och fruktträdgårdar.

Och så,

efter flera ägarbyten, fick Svenska Jägareförbundet 1947, sedan förbundets ordförande Prins Gustaf agerat, arrendera anläggningen för utbildning inom jakt och viltvård.

Fem decennier senare

1993 förvärvade Svenska Jägareförbundet Öster Malma. Efter Hugo Tigerschiöld genomlevde gården några snabba ägarbyten innan den 1944 köptes av Svenska staten. Samtidigt leta-

de SJF efter en lämplig plats för att starta en utbildning inom jakt och viltvård. Prins Gustaf Adolf dåvarande ordförande i Jägareförbundet bidrog i hög grad till att förbundet kunde arrendera Öster Malma och 1947 invigdes Öster Malma jaktvårdsskola. (1994 fick Jägareförbundet tillfälle att förvärva Öster Malma).

Under åren

har över 300 viltmästare utbildats. Det var slottet som tjänade som skolbyggnad fram till 1984 då man byggt den Röda

Längan med mer ändamålsenliga lokaler för den kursverksamhet man bedrev.

Så småningom

växte man även ur Röda Längan och planerna för en ny byggnad tog form. Den arkitekt som anlätades, Christian Melker kom då med förslaget att använda den stora gamla ladugården (byggd ca 1840) som då enbart hyste ett par hästar. Den sista arrendatorn som slutade 1996 använde huset till svinuppfödning.

I samband med

dessa diskussioner bestämdes också att Svenska Jägareförbundets huvudkontor skulle flyttas från Rinkeby till Öster Malma.

Resultatet blev Laggår'n som vi ser den idag och av Röda Längan blev ett modernt hotell för övernattande gäster.

År 2003 invigdes

det nya huvudkontoret med rymliga lokaler för konferenser och en mycket attraktiv restaurang som snabbt började låta tala om sig och idag lockar lunchgäster i stort antal. Idag

är vi anpassade till en verksamhet med utbildningar, konferenser, bröllop och andra festligheter.

Gården har

ca 1200 ha mark varav 560 ha är produktiv skogsmark. Drygt 350 ha sjöar, viltvatten och vattendrag. Resten är åker, äng och övrigt. Åkermarken är utarrenderad till jordbruksföretaget Agro Elit. Förutom den egna marken arrenderas ytterligare ca 800 ha skogsmark som i huvudsak används för utbildningsjakter.

På Östermalma har man utmed vissa skogsbilvägar huggit ca 20 meter breda stråk - viltbeteszoner och skjutgator - på vardera sidan om vägen. Vissa träd, större tallar och enstaka lövträd har sparats.
Detta ger sikt och skjutgator samt viltfoder. Många tycker att det ser trevligt ut men det kräver stora arealer. Frågan är om det är lägligt.

Detta gör kronhjorten med granen. Det blir rötangrepp, kvalitetsnedsättning och stambrott.

Jaktens organisation

1. **Riksdagen**, Jaktlagen
2. **Regeringen**, Jaktförordningen
3. Två **departement**, Landsbygd och Miljödepartement
4. **Naturvårdverk**, Jordbruksverk, Skogsstyrelsen, Rikspolisstyrelsen, HAV
5. **Länsstyrelse** med beslutande Viltförvaltningsdelegationen
6. **Älgförvaltningsområden**, 147 st, har ingen beslutanderätt
7. **Älgskötselområden**, 1500 st
8. **Jaktlag**, 30 000 st

Sverige har världens mest liberala jaktlagsstiftning.
I dag är betydligt fler intresseorganisationer representerade i olika beslutandeprocesser. Jakten har i dag blivit en politisk fråga. Politiseringen har kommit under de senaste decennierna.

Framtiden!?
Art och individrikare viltstammar än någonsin
Regionalisering av förvaltningen. Ju närmare källan desto bättre förvaltning- men det kräver kunskap.
Vem ska betala för förvaltningen?
Vi har i Sverige **världens bästa** underlag för förvaltning. Viltförvaltning är enkel – Det svåra är att skapa ömsesidig respekt- **folkförvaltning är mycket svårare**.
Urbaniseringen ökar svårigheten att genomföra de tunga jaktdagarna i slutet på jakten. De flesta är med i början av säsongen medan i slutet är det få kvar som vill ut i kyla och blött väder.
Rädslan för det vilda ökar i dag snabbt- En del av urbaniseringen. Vi måste få ut svensken i skogen.
Rune Ahlander: **Hur ska dessa budskap ni nu gett oss nå ut till jägarna?**
-Det är ett stort och omfattande ämne där tiden gärna inte räcker till för de som arbetar centralt.
Adolf Fredrik Rappe: **Vilka krav ska vi ställa på skogsgubbarna?**
-Ta plats, engagera er, det tar tid och är nödvändigt för att skapa förstärkt och resultat.

Smått o gott ..

Effekten av uthägnad.

Resultaten är slående hur stor effekt detta har på tillväxt och artrikedom. Inte bara betning utan också fejnig av rådjur spelar stor roll om försöken är alltför begränsade till ytan.

Röjning:

Genom att högröja, röja med 1-1,5 meter höga stubbar, skapas bra förutsättningar för de träd som skall gynnas. Samtidigt sparas och skapas mycket viltfoder. En björk eller tall som toppröjts betas 3-4 gånger mer än en som inte toppröjts.

Mängden foder som älgen betar per hektar om det finns riklig tillgång på foder är ca 20-30 kg. En vuxen älg behöver ca 3 kg/dygn.

Den tar hellre tall eftersom tallens kvistar är grövre och den får därmed snabbare i sig samma mängd än om den enbart äter björkris.

Eksolitärer i skogen.

En enda ek producerar under ett bra ollonår 200-300 kg ollon. I stort sett hela denna mängd äts upp av det vilda. Att spara några stora ekar i skogen tillför mycket föda.

Dagens föredragshållare och exkursionsledare var:

Daniel Ligné. Riksjaktsvårdskonsulent, Jägmästare, doktorerat i skogsskötsel

Anders Broby. Utbildare för yrkesjägarutbildning. Tidigare en bakgrund i skogen, skogsvetare